

РЕКОМЕНДАЦІЇ З ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІМПОРТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ

Кірсанова В.В., к.е.н., доцент,
Сапрон Н.О.

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Ефективність управління підприємством значною мірою залежить від правильного управління витратами, які виникають в процесі придбання будь-яких товарів, необхідних для нормального функціонування підприємства і здійснення його основної діяльності. Однією з ключових проблем усіх підприємств, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю, у тому складі здійснюють імпортні операції, є правильне відображення в бухгалтерському обліку вартості імпортованих товарів. Імпортна операція – комерційна діяльність, що пов'язана з закупівлею та ввезенням в Україну іноземних товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ) для їх наступної реалізації на внутрішньому ринку або використання у виробничо-господарській діяльності. Для правильного формування первісної вартості, а також управління всіма видами витрат на етапі просування від постачальника до покупця, що виникають на кожному етапі придбання імпортованих ТМЦ, необхідно знати фактичну собівартість в розрізі факторів, пов'язаних з формуванням витрат. Тому для підприємств, які здійснюють імпортні операції, аналітичний облік витрат за імпортними операціями, а також його відображення в обліковій політиці має ключове значення.

Згідно з П(С)БО 9 «Запаси», первісною вартістю запасів, придбаних за плату, є собівартість запасів, що складається з таких фактичних витрат:

- покупної вартості, сплаченої постачальнику згідно договору за вирахуванням непрямих податків;
- суми, що сплачуються за інформаційні, посередницькі й інші подібні послуги в зв'язку з пошуком і придбанням запасів;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, що не відшкодовуються підприємству;
- витрат на заготівлю, вантажно-розвантажувальні роботи, транспортування запасів до місця їхнього використання, включаючи витрати по страхуванню ризиків транспортування запасів;
- інші витрати, що безпосередньо зв'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, у якому вони придатні для використання в запланованих цілях[1].

У податковому обліку собівартість придбаних та реалізованих товарів формується відповідно до ціни їх придбання з урахуванням ввізного мита і витрат на доставку та доведення до стану, придатного для продажу[2].

Найбільш ефективний результат та повне і точне відображення усіх витрат з придбання імпортованих ТМЦ можна отримати завдяки максимальній деталізації та відкриттю окремого аналітичного рахунка на кожний вид витрат з придбання імпортованого товару. У зв'язку з тим, що придбані за імпортом ТМЦ оприбутковуються по дебету рахунків 15 «Капітальні інвестиції», 20 «Виробничі запаси», 22 «МШП», 28 «Товари», доречно буде відкрити аналітичні рахунки в розрізі видів ТМЦ, а також деталізувати їх в асортиментних товарних групах.

Далі по кожному відкритому рахунку на окремий вид ТМЦ доцільно відкрити ряд субрахунків третього та четвертого порядку, що відображають витрати, пов'язані безпосередньо з придбанням даного виду ТМЦ. Так, наприклад, при купівлі товарів за імпортними контрактами їх облік має сенс відокремити від обліку товарів, що придбані за вітчизняними контрактами, та відкрити субрахунки 281.1 «Товари придбані за вітчизняними

контрактами», 281.2«Товари придбані за імпорнтними контрактами». Аналітичний облік за групами товарів організувати з наступною деталізацією 281.2.X.

Для управління вартістю імпорнтних ТМЦ необхідно мати інформацію у розрізі видів витрат, що складають фактичну вартість придбаних ТМЦ. На прикладі товарів це можуть бути наступні аналітичні субрахунки:

- 281.2.X.1 – контрактна вартість товару;
- 281.2.X.2 – транспортно-заготівельні витрати, пов'язані з придбанням даного товару (трансакційні витрати, вантажно-розвантажувальні роботи, транспортування ТМЦ до місця їхнього використання);
- 281.2.X.3 – витрати зі страхування товару;
- 281.2.X.4 – невідшкодовані податки;
- 281.2.X.5 – комісійна винагорода посередникам, оплата консультаційних та інформаційних послуг;
- 281.2.X.6 – оплата послуг митних брокерів;
- 281.2.X.7 – збори за митне оформлення;
- 281.2.X.8 – ввізне мито.

Транспортно-заготівельні витрати на партію придбаних по імпорту ТМЦ, що відносяться до різних товарних груп, можливо розподіляти в залежності від вартості товарів або обсягу поставки у натуральному виразі.

Що стосується відсотків по кредитах і позиках, узятих для здійснення імпорнтних операцій, то аналітичний облік даних витрат на кожний вид товару найефективніше вести за рахунком 952 «Інші фінансові витрати» з відповідним поділом на групи товарів (952.2), а також в розрізі асортименту товарних груп (952.2.X).

Дана деталізація відображає усі види витрат, які виникають під час придбання кожного товару у іноземних постачальників. Її зручність та практичність полягають у тому, що вона дозволяє прослідкувати за кожним з видів витрат та вчасно зреагувати у випадку підвищення загальної фактичної вартості придбаного товару за рахунок зростання однієї з її складових. Запропоноване облікове забезпечення імпорнтних операцій дозволяє провести факторний аналіз собівартості придбаних за імпорнтним контрактом ТМЦ в розрізі видів витрат[3].

Впровадження запропонованого методу обліку для використання при здійсненні імпорнтних операцій не суперечить нормам чинного законодавства та дає змогу підвищити інформативність облікової системи та здійснювати більш ефективне управління імпорнтними операціями та витратами, пов'язаними з ними.

Література

4. Положення стандарт) бухгалтерського обліку «Запаси» / Міністерство фінансів України – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
5. Податковий кодекс України / Верховна Рада України – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Комплексний економічний аналіз підприємства / За ред. Н. В. Войтоловський, А. П. Калініної. – СПб.: Пітер, 2010. – 256 с.
7. Стратегія підвищення ефективності надання міжнародних транспортних послуг в МТП «Южний». [Електронний ресурс] / І.О. Бутенко, О.А. Єрмакова // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2011. – № 1 (1). – С. 187-191. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2011/n1.html>.
8. Звітність підприємств: [навч.-метод. посібн. для студентів вищих навч. закл.] / С.В. Філіппова, Є.І. Масленніков, О.В. Побережець, С.О. Черкасова. – Одеса: Прес-кур'єр, 2015 –192 с.